

Neuvonpito suomen kielen hallintoalue

Teema suomen kieli koulussa ja vähemmistöpolitiikassa

Paikka: Kunnantalo, kokoushuone Matsilver

Aika: Tiistai 14. Toukokuuta klo 17.00 – 18.30

Läsnäolijat:

Sari Pesonen, yliopiston adjunkti, Tukholman yliopisto

Nina Lundström (L), valtiopäiväedustaja

Pernilla Bergqvist (L), lapsi- ja nuorisolautakunnan puheenjohtaja

Jessica Johnson (L), poliittinen sihteeri

Lars G Mellberg (L)

Ida Väisänen, selvittäjä, lapsi- ja nuorisohallinto

Anja Nyman, Lauri Kuusinen, Eliisa Kytölä, Esko Huuhka, Saara

Jokinen, Seija Silander, Terttu Villabona, Liisa Nieminen, Sirpa Teini,

Sargit Sundström

Helge Artell, Anne Kayani, Anna-Maria Varpenius

Esityslista:

1. Sihteerin valinta

Anna-Maria Varpenius valittiin sihteeriksi.

2. Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Saara Jokinen valittiin pöytäkirjan tarkastajaksi

3. Kommentteja edellisen neuvonpidon muistiinpanoihin

Viime vuoden valtiontuesta ei jäänyt ylijäämää ja maaliskuussa lääninhallitus päätti, että hallintoalue saa täyden valtiontuen vuodelle 2018.

Tiedotus esikoulusta on työn alla. Koska lehdissä ilmoittelu on kallista, tutkitaan mahdollisuuksia ilmoittaa enemmän sosiaalisessa mediassa.

Parkkipaikka kysymys Valsta Centrumissa: Lisää parkkipaikkoja tulee alueelle, missä pizzeria ennen sijaitti, rakennustyö on parhaillaan käynnissä. Parkkiaika tulee edelleen olemaan kaksi tuntia.

Pernilla tiedotti, että kunnan johto on antanut tehtäväksi ottaa esille koko kuntaa koskevan ohjelman parkkipaikka-kysymyksessä. Eri puolilla kuntaa on ongelmia tässä asiassa, tarkoitus on selvittää kokonaiskuva tilanteesta.

Emme ole saaneet uutta informaatiota koskien korkeita huoneistovuokria, keskustelua ja informaatiota tarvitaan. Kysymys esitetään kulttuuri- ja vapaa-ajan hallinnolle.

4. Informaatiota kunnasta

- Ajankohtaista
Helge tiedotti, että hän tulee lopettamaan työsuhteensa Sigtunan kunnassa kesän aikana. Suomen kielen hallintoalueesta on toistaiseksi vastuussa Anne Kayani. Maria Syväjärvi ja Marjaana Motin jatkavat edelleen nykyisissä työtehtävissään.

5. Teema suomen kieli koulussa ja vähemmistöpolitiikassa

- Sari Pesonen, yliopiston adjunkti, Tukholman yliopisto

Kansallinen vähemmistöpolitiikka koulussa – selvityksen esittely koskien kansallisia vähemmistökieliä, SOU 2017:91.

Toimenpiteiden tarvetta kartoitetaan sen johdosta, että hallituksen tavoitteena on mm. vaalia kansallisia vähemmistökieliä sekä siksi että Euroopanneuvosto on kritisoinut Ruotsia koskien vähemmistökielten opetusta.

Toimeksianto sisältää koulumuodot peruskoulu, erityisperuskoulu, erityiskoulu (1-10), saamelaiskoulu (1-6), lukiokoulu sekä erityislukiokoulu.

Tilastolliset tiedot yleisesti kielistä ja kansallisista vähemmistökielistä ovat varsin puutteellisia, tällä hetkellä olevat asiatiedot eivät ole luotettavia. Tämä on vaikeuttanut kartoitustyötä.

Kehitys on mennyt kielen säilyttämisestä kielen elvyttämiseen ja holistiseen näkemykseen kielen suhteen. Holistinen näkemys tarkoittaa sitä, että koulutusjärjestelmän ja opetuksen tulee tarjota yhtenäinen ketju mahdollisuuksia kielten oppimiseen esikoulusta yläasteelle.

Kuntien verkkosivustoilla oleva informaatio oikeudesta äidinkielen opetukseen on erittäin puutteellista, vain 17 % kunnista antoi selvää tietoa ja määräyksiä. 22 % kunnista ei antanut minkäänlaista informaatiota äidinkielen opetuksesta.

Oikeus samanarvoiseen koulutukseen on keskeinen tavoite. Kaikilla oppilailta Ruotsissa on koululain mukaan oikeus samanarvoiseen opetukseen huolimatta siitä missä asuu, näitä edellytyksiä ei ole tänä päivänä. Taattu opetusaika tarvitaan koko maassa.

Tänä päivänä opetus on vähän arvostettua ja se tapahtuu usein epämukavina aikoina, keskimäärin tarjotaan tunti opetusta viikossa. Yhdellä opettajalla voi olla 20 eri koulua ja informaatio huoltajille on puutteellista tai virheellistä. Esimiehet arvostavat opetusta vähäisessä määrin.

Ehdotetaan uutta kouluainetta – kansalliset vähemmistökielet. Uusi kouluaine tulisi sisältymään tuntijakoon, ehdotuksen mukaan opetusta tulisi taata noin 3 tuntia viikossa.

Oppilaiden, joilla on perustiedot, tulisi voida valita ehdotettu kouluaine ensimmäisenä kielenä. Ne oppilaat, joilla ei ole perustietoja, voisivat valita sen toisena kielenä. Ei tulisi olla mitään vaatimuksia oppilasmäärän suhteen ja kaikilla tulisi olla ehdoton oikeus opetukseen.

Kaksikieliseen opetukseen tarvitaan ratkaisuja sekä lyhyellä että pitkällä tähtäimellä. Selvitys antaa ehdotuksen valtiosäännöstä, joka mahdollistaisi kaksikielisen opetuksen suuremmassa määrin kuin tänä päivänä. Pitkällä tähtäimellä kannustavat toimenpiteet ovat välttämättömiä. Kansallisten vähemmistökielten opetuksen

toteuttamiseksi tarvitaan välttämättä opettajien kouluttamista ja neuvottelua tarvitaan kaikkien ryhmien kanssa.

- Nina Lundström (L), Valtiopäiväedustaja

Lennart Rohdinin johtama vähemmistöselvitys ehdottaa mm. uuden viranomaisen perustamista, enemmän rahallista tukea vähemmistöjen järjestöille ja koulukirjojen tarkastusta. Kuntien tulisi asettaa selkeitä tavoitteita ja seurata niitä.

Euroopan neuvosto on kritisoinut terävästi Ruotsia. Oikeudet tulee vahvistaa ja selkeyttää, mikä sisältää esim. sen, että vanhustenhuoltoa tarjotaan suomeksi kokonaan tai osittain.

On vaikea vaatia oikeuksiaan, jos niitä ei tiedä. Informaatio ja seuranta on erittäin tärkeää. Opettajista on puutetta, koulutuskysymyksissä tarvitaan enemmän järjestelmällistä työtä. Lasten mahdollisuus kotikielen opetukseen tulisi olla 3 tuntia viikossa nykyisen tunti viikossa sijaan.

Suomen kielen hallintoalueessa on tällä hetkellä mukana 64 kuntaa. Koko Ruotsin pitäisi kuulua suomen kielen hallintoalueeseen, koska nyt maan eri osissa on suuria eroavuuksia. Kuntien osuus on tärkeä, yhteistyö ja oppiminen toisten kuntien hyvästä esimerkistä. Neuvonpidoilla on myös tärkeä osuus ja sitä tulisi vahvistaa. Kaikkien lasten tulisi tietää, että meillä on kansallisia vähemmistöjä ja myös mitä siihen sisältyy.

Vähemmistölainsäädännöllä ei ole samaa asemaa kuin koulu- ja sosiaalipalvelulilla jota noudatetaan. Vähemmistölaki koetaan ja ymmärretään usein vapaaehtoiseksi.

Lain tarkastuksen jälkeen oikeus vähemmistöjen esikouluun sisällytettäisiin koululakiin. Toivottavasti tämä selkeyttäisi asiaa.

Lukiokurssien ansiopisteet on monimutkainen kysymys. Esityksen mukaan ansiopisteitä annetaan modernien kielten lisäksi myös vähemmistökielistä.

- Pernilla Bergqvist (L), Lapsi- ja nuorisolautakunnan puheenjohtaja

Elvyttäminen on eräs tärkeimmistä tekijöistä vähemmistökielten suhteen. Kun lapsisopimuksesta (Barnkonvention) tulee laki vuonna 2020, lasten oikeus omaan kieleen on ihmisoikeusasia.

Pernilla on ollut yhteydessä rehtoriin, joka vastaa ruotsinsuomalaisista luokista Haningen kunnassa. Oppilaita ei ollut alussa paljon, mutta mitä enemmän asiasta on informoitu sitä enemmän oppilaita on aloittanut.

Neuvonpitoihin osallistuneet ovat olleet tärkeitä lähettäjäitä informaation levittämisessä oikeuksista. Tiedot oppilaiden määrästä on helppo saada selville, mutta miten tavoitamme mahdolliset oppilaat?

Esitettiin kysymys koulukirjoista, niitä ei ole tarpeeksi kaikille suomea opiskeleville oppilaille.

Valtiontuki kunnalle käytetään suositusten mukaan, esim. kirjastoihin hankitaan kirjoja. Muutamia vuosia sitten tehtiin kartoitus kuntalaisten tarpeista ja sen mukaan mm. toivomuksia suomenkielisen esikoulun suhteen. Suunnitteilla on uuden kartoituksen tekeminen.

Haasteena on asian ytimen löytäminen ja sen rakentaminen edelleen. Esikoulu saatiin monien vanhempien vietyä asiaa eteenpäin. Vanhemmat todella halusivat lapsilleen suomenkielisen esikoulun. Pelkkä informaatio ei riitä, on tärkeää saavuttaa oikeat henkilöt.

Kielipakettia, jonka ruotsinsuomalaisten nuorisoliitto on valmistanut elvyttääkseen suomen kieltä, käytetään kunnassamme.

Kansallisella tasolla on panostettu vähemmistökielten opettajiin mm. jatkokoulutuskursseilla.

On tärkeää, että esikoululapsilla on oikeus kehittää vähemmistökieltään, kun he aloittavat ala-asteen. Hakemus paikasta esikoululuokkaan kiistettiin varojen puutteellisuuden vuoksi, hakemus hyväksyttiin vuoden viiveellä.

Jotta tavoittaisimme kaikki, jotka ovat asiasta kiinnostuneita, on tärkeää kuinka lomakkeet muotoillaan ja informaatio on rakenteellisesti oikein.

- Ida Väisänen, Selvittäjä, lapsi- ja nuorisohallinto
Osa hallinnon informaatiosta on päivitetty. Huomautettiin, että kysymys äidinkielestä esikoulupaikkaa hakiessa on hävinnyt. Ida ottaa asiasta selvää.

Ei ole olemassa sääntöjä vähimmäisvaatimuksista suomen kielen suhteen haettaessa paikkaa suomenkieliseen esikouluosastoon.

6. Muuta

Ei muita kysymyksiä.

7. Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin klo 18.45.

